

AMERİKA ve İNGİLTERE BOR MADENLERİMİZİ “ÖZGÜRLEŞTİRİYOR”

Ülkemizin en önemli doğal kaynaklarından Bor madenlerimiz, “3213 sayılı maden kanunu ve bazı kanunlarda değişiklik yapılmasına ilişkin yasa tasarısı”yla yeniden gündeme geldi. Meclis sanayi komisyonunda son anda yapılan eklemelerle tasarı, bor madenlerinin özel sektör tarafından işletilmesine ve dış satımına yol veriyor. Böylece bu zenginliğimizin, ulus ötesi tekel ve bu alandaki en büyük rakibimiz U.S.Borax’ın denetimine girmesinin de yolu açılmış oluyor.

Bilindiği gibi dünya bor rezervinin % 63’ü ülkemizde bulunuyor. Bor cevheri değişik üretim dallarında, 250’yi aşkın alanda kullanılıyor. Bilimsel ve teknolojik gelişmeler borun kullanım alanlarının gelecekte de artacağına işaret ediyor. Özel ve yaygın kullanım alanlarıyla bor cevheri stratejik bir maden olma özelliğini sürdürüyor. Ana başlıklar halinde bir hatırlatma yapılacak olursa, bor ürünleri; askeri ve zırhlı araçlar, cam sanayi, elektronik ve bilgisayar sanayi, enerji sektörü, foto ve görüş sistemleri, ilaç ve kozmetik sanayi, iletişim araçları, inşaat sektörü, kağıt sanayi, kauçuk ve plastik sanayi, kimya sanayi, koruyucu, makine sanayi, metalurji, nükleer sanayi, otomobil sanayi, patlayıcı maddeler, seramik sanayi, spor malzemeleri, tarım sektörü, tekstil sektörü, tıp, uzay ve havacılık sanayi alanlarında kullanılıyor.

Dünya bor pazarında Türkiye, cevher miktarı olarak, % 31 oranında yer alırken, U.S. Borax adlı ABD

*Emperyalizm
Dünya halklarına
olduğu gibi
Irak halkı için
de kıyım kararı
vermiştir. Bu
saldırının meşru
bir yanı yoktur.
Savaşta işsizlik ve
yoksulluk içinde
olan emekçilerin
sorunları daha da
artacaktır*

tekeli % 38 paya sahip. Miktar açısından bu yakın oranlara karşılık, 1.2 milyar dolarlık parasal büyüklükten U.S. Borax’ın aldığı pay % 65 gibi yüksek bir orana ulaşırken, Eti Holding’in payı % 21’e düşmektedir.

Bu çarpıklığın önemli bir nedeni ülkemizin bor madenini büyük ölçüde hammadde olarak, işlemeden, rafine etmeden ihraç etmesidir. Bir diğer faktör de dünya bor pazarının dev madencilik tekeli Rio Tinto’nun bir kolu olan U.S.Borax’ın denetiminde olmasıdır.

Eti Holding’in bor işletme, pazarlama ve dış satım tekelinin korunarak, başlattığı yatırımların devam ettirilerek, rafine ürün tesislerinin geliştirilmesi halinde, şimdilerde 200-250 milyon dolar civarında olan ihracat gelirimizin kısa vadede 500 milyon dolara, orta vadede bir milyar dolara yükselebileceği biliniyor. Diğer

yandan, asıl önemlisi, uç ürünlere yönelik teknolojik yatırımlarla, bu alanda yaratılan katma değer in on katına yükseleceği tahmin ediliyor.

Devletleştirdiği 1978 yılından önce Türkiye bor madenlerinin %80’ine **Türk Borax** adlı firmasıyla hakim olan **Rio Tinto** bir süredir ülkemizde yan firmalarıyla altın, gümüş, bakır, çinko, trona vs. araması amacıyla çok sayıda sahayı kapatmıştır. Bergama’da yargı kararlarını çiğneyerek siyanürle altın işleten yabancı şirket te Rio Tinto’nun kontrolündedir. **“Emperyalizmin amiral gemisi Rio Tinto”** ahtapotunun kolu olan U.S. Borax’ın elindeki bor madeni rezervlerinin ömrü tükenmeye yüz tutmuştur. Yüz yıldır başka adlarla kaçırdıkları, rezervini ve tenörünü düşük beyan ederek, değerini düşürerek, gerektiğinde işletmeyerek ya da işletmemeyle esaret altına aldıkları bor madenlerimizi “özgürleştirmek” ten başka çareleri kalmamıştır. Yer altı kaynaklarını sömürdüğü ülkelerde madencilik kuruluşları, üniversiteler, vakıflar, dernekler ve odalarla **“iyi ilişkiler”** kurma deneyimi olan Rio Tinto, bu yolla hükümetleri etkileyecek güçlü lobiler oluşturmaktadır. Böylece ülkelerin maden yasaları bu emperyalist tekellerin çıkarlarına göre yeniden biçimlendirilmektedir.

Maden yasa tasarısının bu halile meclisten geçmesi sadece bor madenlerinin özelleştirildiği anlamına gelmeyecektir. **U.S. Borax’ın, doğrudan ve yerli uzantılarıyla yapacağı talanın yanı sıra, özel girişimler arasında gelececek rekabet**

sonucu bor madenlerimize yok pahasına el koyacağı açıktır. Diğer yandan geçtiğimiz günlerde yasası meclisten geçen **“Bor Enstitüsü”**-nün yönetim kuruluna **U.S. Borax’la “iyi ilişkileri olduğu bilinen kişilerin”** atanacağı duyumu senaryoyu tamamlıyor. Böylece Irak petrollerini kan dökerek özgürleştiren Amerikan ve İngiliz emperyalizmi bor madenlerimizi **“barışçıl bir yöntemle”,** yasa yoluyla **“özgürleştirmiş”** olacaktır. Aslında bu gelişmeler acil eylem planı ve hükümet programında tüm madenleri özelleştireceğini, stratejik madenleri ise ara aşama olarak **“özerkleştireceğini”** beyan eden hükümetin hedefini daha da ileriye götürmüştür. **Ne de olsa**

“özgürlük”, “özerklik”ten daha değerlidir!

Temelde sadece bor madenlerimizi değil, diğer yer altı kaynaklarımızı, ormanlarımızı, zeytinliklerimizi, kıyılarımızı, su havzalarımızı, meralarımızı, doğal ve tarihi sit alanlarımızı, tarım ve turizm alanlarımızı ulusötesi şirketlerin talanına ve tahribine sonuna kadar açan bu tasarı, bir bütün olarak ulusal ve toplumsal çıkarlarımıza karşıdır.

Jeoloji Mühendisleri Odası olarak, toplumun oylarıyla seçilen milletvekillerinin emperyalist şirketlerin ve yerli işbirlikçilerinin çıkarlarını değil, refahını sağlamak için and içtikleri toplumun çıkarlarını gözetecek, tasarıya bu haliyle geçit ver-

memelerini diliyoruz. Tıpkı ABD’nin Irak’ı özgürleştirme operasyonuna ilk aşamada geçit vermedikleri gibi.

Bilinsin istiyoruz, Anadolu’nun bağrından kopararak, hammadde olarak gemilere yüklenecek olan sadece bor madenlerimiz olmayacak. Çocuklarımızın ekmeği ve sütü götürülecek o gemilerle, maması eksilecek. Toplumumuzun geleceği çalınacak, umudumuz uzaklaşacak o gemilerde. Tüm kamuoyunu bu talan yasasına ve bor madenlerimizin uluslar arası şirketlere peşkeş çekilmesine karşı, geleceğimize sahip çıkmaya çağırıyoruz.

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI

DEPREMLER TAKDİR-İ İLAHİ DEĞİLDİR! TAKDİR-İ İDARİ DEPREMLERE SON!!!!

01.05.2003 tarihinde saat 03.27 merkez üssü Bingöl’ün 10 km kuzeyinde 6.4 büyüklüğünde ve 6 km derinlikte oluşan sığ odaklı deprem ilk resmi açıklamalara göre yüzlerce yurttaşımızın hayatını kaybetmesine ve yaralanmasına neden olmuştur. Bu deprem mekanizmasını vb. bilinen doğa olaylarını afete dönüştüren süreçlere karşı duyarsızlığı bir kez daha ortaya çıkarmıştır.

Jeoloji Mühendisleri Odası olarak 26 Eylül 2002 Bingöl ve 27 Eylül Muş’da düzenlediğimiz DEPREM VE KENTLEŞME SEMPOZYUMLARI’nın sonuç bildirgesinde de vurguladığımız gibi bölgedeki deprem tehlikesinin boyutları ve alınması gereken önlemler göz ardı edildiğinde acı sonuçlarla karşı kar-

şıya kalınacaktır. Son depremde ne yazık ki bu öngörünün doğruluğunu göstermiştir.

Yukarıdaki saptamalar ülkemizin küçük bir alanındaki bir gerçekliğini anlatıyor. Ancak bu gerçeklik ülkemizin tümü için geçerli olmasına rağmen, afet sorunlarını Dünya Bankasına emanet eden siyasi iktidarlar bu durumu at gözlüğü ile bakmaya devam etmektedirler. Bir yandan **“UNUTMAYACAĞIZ, DEVLET GEREKENİ YAPACAKTIR”** diye hamasi konuşmalar yapılırken, diğer yandan da afet hizmetlerini özelleştirmenin adımlarını atıyorlar.

Şimdi soruyoruz,
“Afet hizmetleri özelleştirilir mi?” Dünyada bizden başka afet hizmetlerini özelleştiren ve parçalı bir yönetim yapısı oluşturan ülke

mevcut mudur?”

Eğer ülkemiz, bir afet ülkesi ise, afet tehlike ve risklerine karşı gerekli araştırmaları yapmadan yapıları güvenli bir hale getirmek mümkün müdür?

KİĞİ’si KARLIOVA’sı ve MERKEZİ ile deprem etkilerine açık olan BİNGÖL’de yerleşim kararlarını belirleyecek JEOLJİK-JEOTEKNİK ve SİSMOTEKNİK veriler hangi yerel yöneticinin, valinin, sivil savunma uzmanının elindedir???

Bingölde deprem ilk kez oluyor ve sadece depremlerle değil heyelan, kaya düşmesi, su baskını gibi jeolojik afet tehlikeleri ile her zaman karşı karşıya olan bir kent için çok ciddi riskler söz konusudur.

DEĞERLİ BASIN EMEKÇİLERİ;
Sizlerin de desteğiyle sadece bu

teknik bilgileri değil ülkemizin afet gerçeğini bir kez daha kamuoyuna aktarmak istiyoruz.

Çok değil daha 7 ay önce 27 Eylül 2003 de Bingöl'de odamız tarafından düzenlenen BİNGÖL'DE DEPREM VE KENTLEŞME sempozyumunda Bingöl ve yakın çevresinin karşı karşıya olduğu deprem tehlikesi açıkça ortaya konmuş, merkezi ve yerel yönetim birimlerinin yetkilileri uyarılmıştı.

Yine 10 gün önce Ankara da düzenlediğimiz 56. Türkiye Jeoloji Kurultayında Doğu Anadolu Fay hattının taşıdığı deprem riski özel oturma alanlarında tartışılıp, alınması gereken önlemler kamuoyuna sunulmuştu.

Gerek odamız gerekse yer bilimciler sadece 1999 depremlerinden sonra değil 60 yıldır ülkenin afet ve özellikle deprem gerçeğinin altını çizmişlerdir. Bu gün gelinen noktada ülkemizdeki deprem tehlikesi için söylenecek çok fazlada bir söz kalmamıştır. Hep söyledik, söylemeye de devam edeceğiz. Doğal afetlere karşı ulusal ihtiyaçlara yanıt verecek bir politikanın oluşturulması artık ertelenemez. Bu ülkenin insanları kendi siyasal, ekonomik geleceklere kadar doğal afet tehlike ve risk geleceğimize gerçekleri bilme, kendi geleceğini kendileri belirleme hakkına sahip olmalıdır. Faylar zemini kırmakla kalmıyor, siyaset kurum ve anlayışlarını da kırıyor.

Şimdi, başta 58.inci hükümet olmak üzere tüm toplum olarak artık "ders almaktan" çıkıp adımları atmaya başlamalıyız. Deprem tehlikesinin sadece İstanbul'un değil geniş bir coğrafyanın ve nüfusun problemi olduğunu, doğal afet tehlikelerinin depremle sınırlı kalmadığı heyelan, su baskını vb olayların da önem kazandığını unutmamalıyız.

Jeoloji Mühendisleri Odası

Doğal afetlere karşı ulusal ihtiyaçlara yanıt verecek bir politikanın oluşturulması artık ertelenemez.

Bu ülkenin insanları kendi siyasal, ekonomik geleceklere kadar doğal afet tehlike ve risk geleceğimize gerçekleri bilme, kendi geleceğini kendileri belirleme hakkına sahip olmalıdır. Faylar zemini kırmakla kalmıyor, siyaset kurum ve anlayışlarını da kırıyor.

olarak önerilerimizi bir kez daha vurgulamak istiyoruz.

• **Doğal afetlere yönelik çalışmalar, Sosyal Devlet anlayışının bir parçası olarak Kamu görevleri arasında kalmalıdır. Dünya Bankasının dayatmaları ile bu konularda çalışma yapan kurumların güçlendirilmesi, Mahalli İdareler Yasası ile hizmetin yerelleştirilmesi ve piyasa koşullarının inisiyatifine bırakılması savunulamaz.**

• 1999 Depremlerinin etkili olduğu alanlarda başlatılan imar planına esas Jeolojik-Jeoteknik etüt çalışmaları ülkemizin heryeri için zorunlu kılınmalı ve en azından I ve II. Derece deprem bölgesindeki belediyeler plan revizyonlarına ivedilikle başlamalıdır.

• **7269 Sayılı Afetler Yasası, 3194 sayılı İmar Yasası başta**

olmak üzere yerleşimleri doğal afetlere karşı güvenli kılacak çalışmalara altlık oluşturan yasaların değiştirilmesi için başlatılan ve 4 yıldır Bayındırlık ve İskan Bakanlığı'nın tozlu raflarında unutulmuş çalışmalara hız verilmelidir. Bu yasalar akıl, bilim, mühendislik normlarını temel olmak üzere ve meslek odalarının görüşleri alınarak düzenlenmelidir.

• Güvenli yapılaşmaya yönelik hizmetleri ticarileştirmek için hazırlanan Yapı Denetim yasası yürürlükten kaldırılmalıdır. Tunceli, Muş, Bingöl, Erzincan, Şırnak, Tokat vb. illerinin bu yasa kapsamında olmaması bile yasanın ticari yönünü, "zengin il, yoksul il" ayırımını açıkça göstermektedir.

• **Anayasal suç olan ovaların, akarsu yataklarının, deniz ve göl kıyılarının, tarım alanlarının ve ormanların yerleşime açılması şeklindeki yayma politikalarından, imar aflarından vazgeçilmelidir.**

İnsan doğa ilişkisini akla, bilime ve toplumsal yarara dayalı olarak düzenlemeyen maddi ve politik rantı gözetilen siyasal iktidarlar afet zararlarının gerçek sorumlusudur.

Afet hizmetlerini özelleştiren, afetler gerçeğini gözardı ederek kaynak arayışı için alınan İMAR AFFI kararları alan, yapı güvenliğini özel yapı denetim şirketlerinin denetimine bırakan, Kamu Reformu adı altında tüm kamu hizmetlerinde olduğu gibi afet hizmetlerini yerelleştiren siyasal iktidarlar basit bir doğa olayını afete dönüştüren süreçlerin baş sorumlularıdır.

DOĞA OLAYLARININ ACI SONUÇLARI KADERİMİZ DEĞİLDİR!!!

YAŞADIĞIMIZ AFETLER "TAKDİRİ İLAHİ" DEĞİL "TAKDİRİ İDARİ" DİR.

TMMOB JEOLJİ MÜHENDİSLERİ ODASI